

Antoni Symonowicz

Śp. prof. dr Jan Namitkiewicz

Palestra 2/9(10), 73-75

1958

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WSPOMNIENIA

Śp. prof. dr Jan Namitkiewicz

Dnia 11 kwietnia 1958 r. zmarł w Łodzi jeden z najwybitniejszych przedstawicieli polskiej nauki prawniczej, prof. dr Jan Namitkiewicz, adwokat, sędzia Sądu Najwyższego, profesor Uniwersytetu w Warszawie i Łodzi, autor wielu prac naukowych, rozpraw i podręczników, znakomity prawnik cywilista, teoretyk i praktyk.

Urodzony w 1880 r. w Lublinie w rodzinie prawniczej (ojciec prof. Namitkiewicza był cenionym notariuszem), przenosi się w latach dziecięcych wraz ze swą rodziną do Warszawy, gdzie w 1904 r. kończy Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, a następnie po kilkuletnich studiach uzyskuje we Francji stopień doktora prawa.

Pracę zawodową rozpoczyna w adwokaturze, z której w 1917 r. przechodzi do sądownictwa. Zostaje w 1919 r. sędzią Sądu Apelacyjnego, a w roku 1932 sędzią Sądu Najwyższego.

Działalność naukową i publicystyczną rozpoczyna bardzo wcześnie, ogłaszając cały szereg prac i artykułów w „Gazecie Sądowej Warszawskiej” w latach 1909—1916. Łamy prasy prawniczej, z którą współpracuje zresztą do ostatnich chwil swego życia, już nie wystarczają dla publikacji coraz większego dorobku naukowego.

Pierwszą większą pracą prof. Namitkiewicza jest opublikowane w 1917 r. studium z zakresu teorii i praktyki prawa handlowego pt. „Firma”. Pełny rozkwit twórczości naukowej zmarłego następuje w okresie międzywojennym. Trudno w ramach krótkiego wspomnienia zmieścić kompletną bibliografię, obejmującą z górą setkę rozmaitych publikacji ogłoszonych w prasie prawniczej w latach 1909—1957 oraz kilkadziesiąt samodzielnych pozycji wydawniczych. Pamiętamy dobrze Jego „Podręcznik prawa handlowego, wekslowego i czekowego” (wydany nakładem F. Hoesicka), z którego uczyło się tyle pokoleń młodych prawników.

Działalność publicystyczną kontynuuje prof. Namitkiewicz do ostatnich lat swego życia, współpracując z „Przeglądem Notarialnym”, „Demokratycznym Przeglądem Prawniczym” oraz „Państwem i Prawem”, na łamach którego polemizował z prof. Janem Wasilkowskim na temat „Własność osobista w świetle naszej konstytucji”.

Praca naukowa, sędziowska, adwokacka i publicystyczna nie wyczerpuje całokształtu działalności tego człowieka o ogromnym kręgu zainteresowań i niezmiernie pracowitej. Działalność pedagogiczna prof. Namitkiewicza to również piękne karty z księgi Jego bujnego żywota.

Od roku 1916 do 1939 prof. Namitkiewicz jest profesorem w Szkole Nauk Politycznych, w latach 1917—1922 był profesorem Wolnej Wszechnicy Polskiej, a w roku 1919 został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego prawa handlowego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, którego profesorem pozostawał aż do wybuchu II wojny światowej.

Okres okupacji hitlerowskiej to znowu chlubny fragment życia prof. Namitkiewicza. Od pierwszych chwil organizacji Tajnego Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego bierze czynny udział w jego pracach, wykładając prawo handlowe, wekslowe i czekowe oraz międzynarodowe prawo prywatne. Prof. Namitkiewicz nie oszczędzał się w pracy. Nie oglądając się na niebezpieczeństwo i represje ze strony okupanta, prowadzi wykłady we własnym mieszkaniu, a swoim koleżeńskim stosunkiem do słuchaczy jedna sobie ich przywiązanie i szacunek. Znajomość szerokiego świata, bogate doświadczenia i przeżycia oraz wrodzone poczucie humoru czyniły okupacyjne wykłady prawa handlowego jednym z najciekawszych i najbarwniejszych przedmiotów na Wydziale. W ciężkich dniach okupacji i grozy ten swoisty urok i pogodny humor był wielką pomocą dla uczącej się w trudnych warunkach młodzieży.

Po zakończeniu wojny prof. Namitkiewicz przenosi się do Łodzi, gdzie od roku 1945 jest profesorem Uniwersytetu Łódzkiego, wykładając tam prawo rzeczowe i międzynarodowe prawo prywatne.

Trudno byłoby zamknąć to krótkie omówienie dorobku życia i pracy prof. Namitkiewicza bez podkreślenia Jego udziału w rozmaitych stowarzyszeniach i konferencjach międzynarodowych oraz w pracy społecznej.

W okresie okupacji niemieckiej w czasie pierwszej wojny światowej brał czynny udział w Straży Obywatelskiej oraz sprawował obowiązki sędziego pokoju w pierwszych sądach obywatelskich na terenie Warszawy.

W roku 1921 został mianowany sędzią w Trybunale Rozjemczym polsko-niemieckim z siedzibą w Paryżu. Był również sędzią w Trybunale Rozjemczym dla Górnego Śląska z siedzibą w Bytcmiu. Pracą swoją w obu tych trybunałach, znajomością przepisów prawnych i wielką dokład-

nością w prowadzeniu spraw przyczynił się w sposób decydujący do wydania korzystnych dla kraju wyroków.

W okresie międzywojennym prof. Namitkiewicz brał czynny udział w pracach rozmaitych zrzeszeń prawniczych, a przede wszystkim w Towarzystwie Prawniczym w Warszawie, w którym piastował godność przewodniczącego sekcji prawa cywilnego.

Jako znawca międzynarodowego prawa oraz prawa morskiego, prof. Namitkiewicz był dwukrotnie pełnomocnikiem rządu na Kongresach Prawa Morskiego w Brukseli w latach 1922 i 1926 oraz na Kongresach Prawa Wekslowego i Czekowego w latach 1930 i 1931 w Genewie. Przewodniczył też kilkakrotnie delegacji polskiej na Kongresach *International Law Association*, między innymi w 1936 r. w Sztokholmie i w 1938 r. w Amsterdamie. Profesor Namitkiewicz był naukowcem, z którego opiniami i poglądami liczone się poważnie w światowej nauce prawa.

W ostatnich latach swego życia, obok pracy pedagogicznej na Uniwersytecie Łódzkim, pracuje w adwokaturze i mimo ciężkiej, nieuleczalnej choroby wykazuje do ostatnich dni zadziwiającą świeżość umysłu, zainteresowanie życiem i jego problemami. Zajmował się zagadnieniem własności społecznej w spółdzielniach produkcyjnych. W 1956 r. opublikował w „Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Łódzkiego” artykuł na temat zagadnienia prawa własności gruntów wniesionych do rolniczych spółdzielni produkcyjnych wyższych typów.

Już w okresie rozwiniętej choroby pracował nad zagadnieniem własności w międzynarodowym prawie prywatnym, pragnąc uzupełnić ubogą polską literaturę prawniczą w tej dziedzinie. Niestety, *ars longa - vita brevis*. Śmierć uniemożliwiła Mu zakończenie tej rozpoczętej pracy.

Antoni Symonowicz